

”הרבי דיבר איתי על דברים שמתרחשים ב'דגל' וגם אני לא ידעתי

יו"ר ועדת הכספים
חה"כ הרב גפני חושף
בראיון עם א. ארצי
את השיחה האחרונה
שהרבי הפני מנחם
מגור קיים איתו
ב- ט' אדר תשנ"ו,
בדיוק שבוע לפני
פטירתו הפתאומית
שהדהימה את עם
ישראל ובה דיבר על
המצב החמור בו שרוי
עם ישראל על רקע
הפיגועים הנוראים
ועל המצב באגו"י
ושמע מפי הרבי דברים
שהפתיעו גם אותו

הרב גפני. הוא סיפר לי דברים
על מה שקורה בדגל התורה,
ואני התווכחתי איתו. אבל אחרי
השיחה עשיתי בירור והתברר
שהוא צדק...

מֶרֶן הַפְּנִי מִנְחָם. "הֶרְבֵּי אָמַר כִּי הוּא
מֵאֵד מוֹדָאג מִהַמְצָב הַבֵּיטְחוֹנִי וְהַמְדִּינִי,
מִהַפִּיגוּעִים הַקְּשִׁים. אִם כִּי נִתֵּן לִי לִהְיוֹן
שְׁבֹסוֹף יִהְיֶה טוֹב"

"ברור, הוא לא ניצל את הרצון האדיר של הרב שך בשלום כדי להשיג מחירים טובים יותר, ובעיקרון קיבל את הרעיון של חצי - חצי, אבל בגלל המשטר הסיעתי באגודת ישראל אנחנו שילמנו את המחיר, עד היום. לכן הרב שך ששמח מאד על ההסכם גם היה מרוגז על החלוקה בכנסת".

הרב גפני חושף: "הרב שך שאל אז באיזה מקום יהיה סיכוי גבוה יותר שאני אהיה בכנסת, בשישי או בשביעי, ועשה את החשבון: מצד אחד מקום שישי יותר מכובד, אבל שאל איפה יש רוטציה, כשהתברר שרוטציה יש במקום השביעי, הכריע ואמר לי: "אתה תעמוד במקום השביעי עם רוטציה ולא במקום השישי בלי רוטציה, ובאמת באותה קדנציה הייתה רוטציה ביני לבין ורדיגר. אם הייתי במקום השישי לא הייתי נכנס לכנסת אותה קדנציה, ואחרי יציאה של קדנציה שלימה מהכנסת אף אחד לא יכול להגיד שהייתי חוזר. זה היה מאותם דברים שבהם לא ידענו איך לפרש, האם הייתה לו רוח הקודש או חוכמה בלתי רגילה, או שחשב מה צריך לעשות, והייתה לו סיעתא דשמיא... זה סיפור שאף פעם לא גיליתי".

נחזור לרבי הפני מנחם, קיימת איתו שיחות רבות, זה היה כמו שאתה מדבר עם מישו מהצד השני?

"לגמרי לא, הרגשתי תמיד שהוא מדבר מאותו הצד, הוא לא ראה בכלל מקום להבדלים בין דגל לאגודת ישראל, חסידים וליטאים, וכך הוא התייחס לדברים. הוא בכלל לא גרס את הפוליטיקה הפנימית, אבל היה מודע לה, וידע את האילוצים", חוזר גפני, לא בלי געגועים לאותם ימים ולאותם שיחות, שאת משמעות חלק מהם הבין אחרי שנים".

אגב, הרבי הפני מנחם הציע אז את רבה של רחובות הרב שמחה קוק כמועמד מוסכם לראשות רשימת יהדות התורה לבחירות תשנ"ו, הרב אלישיב הסכים, וכל זה על אף שברבנות הפני מנחם תמך ברב לאו נגד הרב שמחה קוק.

מֶרֶן הֶרְבֵּי שָׁךְ. לִמָּה הֶרְבֵּי שָׁךְ בָּחַר עֲבוּר גַּפְנִי אֶת
הַמָּקוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּרִשְׁמִיָּה בַּמָּקוֹם הַמָּקוֹם הַשִּׁישִׁי...

ולכן אני לא יכול לדבר, גם לא בעתיד. אבל אתה יכול לתאר לעצמך או לחשוב על מה שאמר, ויש דברים שאתה לא יכול אפילו לחשוב".

היית מעורב במגעי השלום דאז בין הפני מנחם לרב שך.

"לא הייתי מעורב, הרב שך ניהל את המגעים. אבל שמעתי מפיו דברים. הרב שך מאד רצה בשלום. הרב שך גם סבר שצריכה להיות חלוקה של חצי - חצי. חצי לדגל וחצי לאגודה, אבל אמר שאם באגודה היו יודעים עד כמה אני רוצה שלום היו נותנים לדגל את מקום 16 ומקום 26..."

גם הפני מנחם עשה כבדת דרך ארוכה למען השלום.

יו"ר ועדת הכספים דהיום הרב גפני קיים שיחה, שהתגלתה כאחרונה עם הרבי הפני מנחם ב- ט' אדר תשנ"ו, בדיוק שבוע לפני פטירתו הפתאומית שהדהימה את עם ישראל.

יִהְיֶה קֶשֶׁה אֲבָל בְּסוֹף יִהְיֶה טוֹב

בגור מספרים על שיחה מיוחדת שהייתה לך עם הפני מנחם ב' ט' אדר תשנ"ו, בדיוק שבוע לפני הסתלקותו הפתאומית המדהימה, בט"ז אדר.

"הוא אמר שזה מצב מאד קשה. נראה שהולך להיות עוד יותר קשה, מצד אחד פסימיות אבל גם אמר כי הוא מאד מודאג מהמצב הביטחוני והמדיני, מהפיגועים הקשים. אם כי נתן לי להבין שבסוף יהיה טוב".

"אמר כי רבים הבינו אז שהוא מסר את נפשו בפטירתו המדהימה כדי שאכן "בסוף יהיה טוב". באותו עניין, מספרים כי לאחר אחד הפיגועים בירושלים אמר שהרחוב בירושלים הזכיר לו את הרחוב בוורשה בעת המלחמה, אותו זכר מילדותו. הוא דיבר איתך באותה שיחה גם על היהדות החרדית וקשר בין הדברים?

"דיבר אבל בנפרד. בלי קשר לשיחה על הנושא המדיני - ביטחוני. הוא סיפר לי דברים על מה שקורה בדגל התורה, ואני התווכחתי איתו. אבל אחרי השיחה עשיתי בירור והתברר שהוא צדק... הרבי הפני מנחם ידע על דגל התורה את מה שאני, שהייתי מזכ"ל דגל התורה, לא ידעתי, וגם דיבר על אגודת ישראל".

מה?

"אני לא יכול להגיד".

עד היום?

"לא, כי זה קשור לאנשים. הוא עשה ניתוח מדהים של הדברים, אם הקב"ה היה מאריך את ימיו ושנותיו הייתה לזה משמעות. הוא דיבר הכל על מה שקורה, היה מאד פתוח, וסמך עלי שלא אוציא דברים החוצה,

20 שנה להסתלקות מרן האדמו"ר מגור ה'פני מנחם' זצוק"ל

ערב יום השנה ה- 20 להסתלקותו המדהימה של מרן ה'פני מנחם', איש אמונו, הרב חיים מילר, שביצע עבור הרבי אלפי שליחויות, חושף לראשונה בראיון מטלטל ב'שעה טובה' פרטים עלומים על שליחויות חסויות ואירועים מסעירים בהם היה מעורב • ר' חיים מילר חושף את ההתרחשויות הדרמטיות באותו יום בו סיכמו מרן הרב שך והפני מנחם על "הסכם השלום", השליחויות הלך ושוב בין רחוב ראב"ד לרחוב יהודה הלוי, והשמחה הגדולה בסוף היום • "הפני מנחם שלח אותי לרב אלישיב דקות לפני הצפוף, ובדקה אחת סוכם שטדי קולק יודח ואולמרט ייבחר" • ההסתגרויות השבועיות המופלאות של הפני מנחם והגאב"ד רבי משה אריה פריינד • כך בחר הפני מנחם את וייצמן לנשיא מאחורי גבם של הח"כים • על טריקת הטלפון בפניו של רבין שהילך אימים • כך שולח נתניהו הביתה... • וכך הוזהר דרעי מפני הגלגל המתהפך...

ראה"מ איים
והרבי השיב:

"אנחנו לא
מפחדים",

וטרק את הטלפון

בשבוע הקרוב יחול יום השנה העשרים להסתלקות הרבי הפני מנחם מגור ז"ע, שעלה בסערה השמימה כתום טיש פורים המשולש, שבארבע שנותיו באדמו"רות וגם מקודם לכן, ניהל מערכות כקברניטה של היהדות החרדית בשנים סוערות לעם ישראל בכלל ולציבור החרדי בפרט.

מי שהיה לידו באותן שנים הרות עולם, היה נאמנו הרב חיים מילר, בשעתו מ"מ ראש העיר והיום יו"ר 'התנועה למען ירושלים', שביצע עבורו מאות ואלפי שליחויות, חלקן עדינות, רגישות וחסויות. בהן כאלה שגם היום, 20 שנה אחרי הוא מסרב לגלות. אך בראיון ב'שעה טובה' הוא חושף לראשונה גילויים מסעירים ששופכים אור חדש על התרחשויות דרמטיות מאותם ימים.

מכתב ה'פני מנחם' שנראה שנכתב במיוחד לימינו...

"כשמתקרב יום השנה העשרים של הרבי ה'פני מנחם' זכותו תגן עלינו, אני לא יכול שלא לחזור למכתב המטלטל שפרסם הרבי לפני הסתלקותו, שנראה כאילו נכתב עבור ימינו", אומר הרב חיים מילר, וכך כותב הרבי שמתייחס לקריעים הפנימיים ביהדות החרדית ותולה בהם את מקור הצרות שעובר עם ישראל: "עת צרה ליעקב לעזוב את כל החשבונות וההתחשבויות בינינו, אמרו חז"ל כיוון שניתנה רשות למשחית אינו מבחין. כל ישראל ערבים זה לזה נעקור השנאת ישראל אשר בתוכנו, נרבה חסד וטוב ונתחזק בתורה בדרכי נועם ויראת שמים ונקיים הפסוק כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע פן יראה בך ע"ד ושב מאחריו ונקרא כולנו לצור ישראל וב"ה הנפרע לנו מצרינו הקל המושיע".

שליחויות סודיות

"הייתי ליד הרבי בימי חולשתו של ה'לב שמחה', שגם אליו זכיתי להיות מקורב. הייתי לידו במאמצים שזכיתי שהרבי עשה אותי שותף להם להביא שלום ליהדות החרדית שזו הייתה משאת נפשו, וכפי שכתב במכתבו ראה בהעדר השלום את מקור ה'עת צרה ליעקב'. הייתי לידו בימים ובלילות שעשה למען השלום באגודת ישראל, כשהקדיש 24 שעות ביממה ואת כל רמ"ח אבריו וס"ה גידיו להבאת שלום. הרבי הטיל עלי שליחויות עדינות וסודיות שחלקן יישארו חסויות גם היום. קשה לתאר עד כמה הרבי יצא מגדרו כדי להחזיר את השלום למחנה".

הלך וחזר בין הרב שך לפני מנחם

"אחד הימים המכריעים היה יום השגת השלום. הרבי יצא אז כבר בבוקר לבני ברק, ואני הייתי איתו, ישבתי אז יום שלם בדירה שלו ברבי יהודה הלוי. היום התחיל בפגישת בוקר עם הרב שך בדירתו ברחוב ראב"ד 27. בשיחה היו הסכמות אבל נשארו כמה דברים פתוחים. לורנץ היה השליח הרשמי והוא יצא הלך וחזר בין רחוב ראב"ד לרחוב יהודה הלוי היחסית סמוך, כשבחלק מההליכות האלה אני עושה את הדרך יחד עם לורנץ, כשבחלק מהאירועים, ההתלבטויות והמשאים ומתנים אני הייתי מעורב אישית ועד ראייה ושמיעה לדיונים, גם בבית הרב שך

עם הרב פאדאווא בלונדון

בבית עם המוהל אשלג

אצל בונטיק

עם הגאון ר"מ פיינשטיין

המחלות. כדי שלא תהיה מחלוקת הוא ייסד את השלום, ופעל לאורך כל הדרך.

ואיך הסתיים אותו יום ארוך?

"בפגישה שניה של הרבי עם הרב שך, שבה סוכמו הדברים סופית, נקבע המתווה של שיתוף הפעולה, כולל בנושאים כמו כלי הביטוי של המפלגה המאוחדת ועוד".

השמחה האדירה של הרב שך והפני מנחם

והייתה שמחה גדולה?

"אדירה. הרבי שמח מאד, קשה לתאר. והרב שך היה מאושר. בני ביתו סיפרו לי אחר כך שעד שעה מאוחרת לא יכול היה ללכת לישון בגלל השמחה, והוא התבטא אז ביטויים נרגשים מאד, ושיבח את הרבי - ממנו החזיק מאד כל העת - על מאמציו להביא שלום. אנשי ביתו של הרב שך אמרו לי שדיבר על השמחה שהובא השלום לציבור החרדי לאגודת ישראל וזה מה שהוא שאף. מה שאני יכול לגלות שהרבי הפני מנחם חשש שזה לא ילך כל כך מהר, וכשזה קרה הוא היה בשמחה אדירה, ראיתי אותו אז במאור פנים שהיה קשה לראות בימים אחרים".

דיברת על השלום באותו יום בו נחתם השלום?

"מה שהוא אמר לי שמעתי, מעולם לא התערבתי במה שהרבי לא ציווה שאעשה זאת, ואולי לכן סמך עלי כל כך, והפקיד בידי שליחויות שעד היום אני לא

וגם בבית הפני מנחם ברחוב יהודה הלוי".

מה עמד על סדר היום באותו יום של סגירת קצוות?

"נושאים רבים. הייתה הסכמה מראש שלא יהיה בשלב זה איחוד מלא, אלא סוג של פדרציה בין שתי מפלגות. הרבי הפני מנחם הבין שלרב שך חשוב שיכבדו את ציבור בני התורה הליטאיים, ואת זה הוא נתן לו. ההבנה הייתה שכל אחד מהצדדים להסכם, אגודת ישראל ודגל התורה, אחראי לנעשה בתוכו, בלי שצד אחד יתערב בנעשה בצד השני. היה ברור שזה הבסיס היחיד שיכול להביא שלום ליהדות החרדית ולהפסיק את המחלוקת הנוראה שליחכה כמו דליקה".

"המשכיל בעת ההיא ידום"...

אתה יכול להיות יותר מפורט?

"אם אני יכול? כן, יש לי בטן מלאה, אבל גם על זה נאמר: 'המשכיל בעת ההיא ידום'. כל הדברים שנתן לי רשות לגלות אני יכול לעשות זאת, אבל לא את הדברים שהבנתי ממנו כי ראוי שיישמרו לדורות בלי להשתמש בהם".

את זה תפרסם ב'ספר הזכרונות'?

"אולי גם לא. אבל מה שכן, וזה החשוב ביותר והרלוונטי לימינו, שבימים קשים אלה צריך לקרוא את המכתבים שלו בהם קרא למנוע שנאה ולהוסיף אהבה, שזו הייתה משאת נפשו, והוא שינן וחזר ושינן שכל הצרות בעם ישראל מגיעות מהמחלוקת. כולל

באסיפת מפעל הש"ס בבית ר"י צדקה

עם בניו כילדים

"קשר יוצא דופן היה לפני מנחם דווקא עם הגאב"ד של העדה החרדית רבי משה אריה פריינד. הייתי לוקח את הרבי כל יום חמישי לרבי משה אריה, ותמיד היו נסגרים. יש טוענים שהיו עוסקים בקבלה אבל מאחר שהיו נסגרים אי אפשר היה לדעת"

יוצא מבית מרן רבי עובדיה

שסקוויר תקבל אותו. אגב, את המגרש עליו נבנה לימים הבית מדרש הגדול ברחוב בר אילן, קנו בכסף מלא, מהמפעל שהיה שם..."

"הייתי בלי סוף פעמים שליח להעביר מעטפות לנזקקים"

וגם בפרט?

"העיקר בפרט. הייתה לו ראייה של כלל ישראל וכאב לו עם ישראל, אבל כאב לו כל יהודי. יש הרבה דברים שאי אפשר לספר עד היום, אבל אני יכול לומר שבנושא הצדקות והחסד ראיתי אצלו דברים ענקיים. אני הייתי שליח שלו לא רק בענייני הכלל, אלא גם בעזרה ליהודי פרטי, בכל הוא השתמש בי ואני מודה לה' על כל שליחות שזכיתי לבצע עבורו. אי אפשר למסור פרטים, אבל אני יכול לומר שהוא שלח באמצעותי צדקות וכספים לאנשים שאין להם קשר כלשהו לגור. ולא רק כספים, הייתי נוסע בשליחותו לבתי חולים כדי להעביר בשמו משלוחים ליהודים גלמודים, משלוחי מנות וסתם סלים וכו', הכל בשליחותו."

פעמון אזהרה: הרבי לא יוצא ל'מנחה'

אומרים שהוא קיבל קשה את האינתיפאדה השנייה.

העיר, והוא אמר לי כשהוא מצביע על ידו: "כשיצמחו שערות על כף היד הזו תקבלו את המגרש". אבל התמודדו עם זה.

"הגאון רבי דניאל סיפר שהפני מנחם אמר אז שהעובדה שמדובר במגרש כדורגל רק מוסיפה טעם לשבח, שכן עתה יהיו שתי זכויות, אחת של סור מרע והשניה של עשה טוב. אז שאלתי את הרבי אולי עדיף לתת את השטח לגור, שהייתה כבר החסידות הגדולה, והייתה זקוקה מאד לשטחים, וזה היה קרוב מאד לביתו בישיבת שפת אמת. הרבי השיב בשלילה, והורה לי לתת את השטח לחסידות אחרת שתבסס בירושלים... הוא היה כל כולו רחוק ת"ק פרסה מחשבונו של קבוצה וכו'. כשהייתה חלוקה של נציגים במועצה דתית יכולתי לקחת נציג לגור, אבל הפני מנחם ביקש שאתן את המקום לנציג רחמסטריווקא. הרבי בכלל היה בידדות עצומה עם אדמו"רי רחמסטריווקא שהיו שכנים שלו, בחגים היה עולה אליהם והתפתחו תמיד שיחות נפלאות. אבל העזרה לא הייתה דווקא לרחמסטריווקא. תמיד אמר לי, היה אצלי הרב הזה והרבי הזה, ואני מבקש שתעזור לו. הוא בכלל לא ראה את עצמו כמי שדואג לחסידות גור, אלא לכלל ישראל, לכל החסידויות ולא רק לחסידויות, כלום, לליטאים, לספרדים, וכך הנחה אותי לפעול. המגרש של סקוויר היה יכול היה להיות עפרות זהב לגור, והכל רואים שלסקוויר יש שם בית מדרש, שטיבל'ך, מקווה, חידר, אבל הוא בלי היסוס, בלי פסיק של מחשבה, אמר לי לפעול

יכול לספר עליהם."

בשיחות הבאות בין הרב שך לפני מנחם היית בפנים?

"חלק. לא לשכוח שהשיחות היו מהירות והיה צריך ללבוש מה נאמר, כי לא תמיד הדיבור היה מספיק ברור. אבל הייתה קירבה ביניהם. מפעם לפעם זנחו את הכל בצד ועברו לדברי תורה, הוציאו ספרים ועברו לפילפול דאורייתא, ואז, אחרי זמן, אמרו נחזור למה שבאנו..."

הרבי אמר לי: "את המגרש תן לסקוויר", לא היה אצלו עניין של 'חוג'

"אבל צריך להבין שזה לא היה אצל הפני מנחם משהו שיוצא מן הכלל, אלא הכלל עצמו. אצל הרבי לא היה עניין של חוג, וכששלח אותי לסייע למישהו פשוט לא היו חשבונות. אחד המקרים שריגשו אותי קשור לחנוכת הבית הגדולה של סקוויר בביקור האחרון של הרבי מסקוויר לפני מספר שבועות, וזה קשור מאד אלי כי אני נתתי להם את הקרקע. בנו של הפני מנחם, הגאון רבי דניאל אלתר, דיבר באירוע הגדול, וגולל את סיפורו של המקום. זה היה שטח אחרון של משחקי כדורגל בשכונת מקור ברוך, שבשעתו הייתה חילונית ולאט לאט התחרדה, ומה שנשאר היה השטח הזה, מגרש כדורגל בלב השכונה, מול הגינה העירונית. פניתי אז לטדי קולק שהיה ראש

"תמיד באתי איתו לרב אלישיב, זה היה דבר קבוע, פעם בשבועיים - שלושה. אם הגיע באמצע השיחה משהו מהגמרא או מההלכה, שמו את הכל בצד, ואז יכולה הייתה להיות שעה של לימוד ביניהם וכל העולם נשכח. יכלו להיכנס אנשים ואף אחד אפילו לא שם לב אליהם".

בהגיעו לחוצא במים שלנו

עם הרבי מוהנשקא

בהספד בבית מדרש על בנו הגאון רבי אריה זצ"ל

לדקה, אבל זה היה דחוף מאד, תשובה על שליחות שהטיל עלי. אבל הוא היה שקוע בספרים. דפקתי בדלת, הזזתי כסאות, וזה לא עוזר, עד שהייתי צריך לבקש מהרבנית שרק היא יכלה לעזור".

זכרונות מדהימים מרבי יהודה לייב אלטר זצ"ל

ואיך נוצר הקשר האישי כל כך עם הרבי?

"התחלתי את הקשר בגלל בנו, רבי יהודה אריה אלטר, למדנו יחד באותו שיעור. הוא היה ממש גאון עולם, ואם היה היום, לבטח היה מגדולי מנהיגי עם ישראל. הגאונות שלו בלטה מנעוריו. בישיבה קטנה למדנו יחד באותו שיעור בישיבת 'אמרי אמת' בבני ברק. הראש ישיבה היה רבי משה זאב פלדמן, וכשהלך הביתה היה אומר: 'את מה שיש לכם לברר תשאלו את רבי יהודה אריה'. הוא היה מצלם את הגמרא, ממש מצלמה. כל מה שראה פעם אחת זכר בבהירות מדהימה. הוא היה צריך פעם אחת להסתכל או לשמוע שיעור והכל היה אצלו מונח בקופסה, כמו 'אשרי'. אני מרגיש שהשקיעה אצל הפני מנחם התחילה מפטירתו של רבי אריה בתאונת דרכים

באתי איתו לרב אלישיב, זה היה דבר קבוע, פעם בשבועיים - שלושה. אם הגיע באמצע השיחה משהו מהגמרא או מההלכה, שמו את הכל בצד, ואז יכולה הייתה להיות שעה של לימוד ביניהם וכל העולם נשכח. יכלו להיכנס אנשים ואף אחד אפילו לא שם לב אליהם".

"אני זוכר ישיבה אצל הרב אלישיב שהייתה צריכה להיות דקה או שתיים, והיה ברור שזה ייגמר ברגעים. עד שהרבי אמר לאנשים שהוא חוזר מיד. אבל איך שהוא נכנס עלה נושא של לימוד, ואז הם כבר היו בעולם אחר, שום דבר לא עזר. יכול היה להיכנס הרב אפרתי ויכולתי להיכנס אני, ושניהם היו בלימוד ולא עזר דבר. אני זוכר מקרה אחד שכשסיימו הרב אלישיב ליווה אותו לדלת ואז הגיע חתנו של הרב אלישיב, רבי יצחק זילברשטיין, והרבי אמר שהשקיע זמן בספרו של בנו רבי יהודה אריה אלטר זצ"ל, 'ארי במסתרים', והוסיף שהתעסק בפלפול אחד שלו שעה. הרב אלישיב ביקש לשמוע מה הנושא, ואז עמדו שלושת רבעי שעה ליד הדלת כששניהם כל כך שקועים בפלפול דאורייתא ולא ראו דבר".

כך גם בבית?

"בוודאי. פעם אחת הייתי צריך להיכנס אליו,

(בזעזוע) 'עד היום אני נסער כשאני חוזר לימים האלה. באינתיפאדה ראו שליבו נאכל והוא סוער בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. היה שלב שהוא הפסיק לצאת לתפילת מנחה למרות שזה היה אצלו קודש קודשים. כשראיתי שהפסיק לצאת זה זעזע אותי. התקשרתי לרבנית שתחי' לאוי"ט, ואמרתי שהעובדה שהרבי לא יוצא למנחה מדאיגה אותי. היא ניסתה להרגיע, אבל ראו שזה פעמון אזהרה. לימים התברר כי היו עוד פעמוני אזהרה ואנחנו לא ראינו".

אמרו אז שאחרי פטירתו נפסקו הפינוגים.

"אני שזכר את ההלוויה שלו כשהשמים נפתחו וירד מבול מים כשציבור אדיר עמד מגאולה עד שפת אמת, והייתה באמת הרגשה שהשמים בוכים".

"הרבי והרב אלישיב היו שוקעים בלימוד ושוכחים הכל"

דיברנו על מרן הרב שך, מה היה אחרי שהפסיק לעסוק בנושאים הציבוריים?

"הקשר הזה היה גם עם הרב אלישיב, והיו גם המעברים האלה לדיבורים בלימוד, זה היה מדהים לראות איך שעוזבים את הכל ועוברים ללימוד. תמיד

כ"ק מרן אדמור בעל הפני מנחם עם האדמו"ר מבסטון

עם הגאון ר' ברוך שמעון שנאורסון

עם הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל

הגר"ש אלטר נואם בכנס

עם הרבי מוויז'ניץ בביקור בביתו

בהסכמה עם הרב אלישיב. הוא שלח אותי בערב שבת לפני הצפצוף. הרבי אומר לי: הרב אלישיב מקבל עכשיו כמה דקות אנשים ב'תפארת בחורים', תראה לו את המכתב הזה. זה היה מכתב שבו כתב לרב אלישיב שצריך להכריז על אהוד אולמרט לא בגלל שהוא שומר שבת ושומר כשרות, אלא צריך לשלם לקולק. תמיד הבאתי מכתבים ממנו לרב אלישיב שבדרך כלל לא החזיר לי את המכתב. אבל הרבי הפני מנחם ביקש שהפעם אחזיר לו את המכתב אחרי שהרב אלישיב יקרא אותו. זה היה באמת כמה דקות לפני הצפצוף. המעניין היה שהרב אלישיב העיף מבט, ואומר לי בלשון מעניינת: "אם הוא (הרבי) חושב ככה, אז ככה זה יהיה". ו...החזיר לי את המכתב, כמו שהרבי רצה. באותו רגע, דקות לפני הצפצוף נפלה ההכרעה להדיח את קולק. חזרתי עם המונית לרחוב שוורץ (הרחוב שבו נמצאת ישיבת שפת אמת שם הרבי גר בדירת אביו האמרי אמת). הרבי כבר ירד עם בניו כשהוא בלבוש השבת עם השטריימל, כדי ללכת לבית הכנסת ברלב"ח. כשהוא רק ראה אותי יורד מהמונית, הסתובב, וכשהוא משאיר את כולם לעמוד למטה, עלה איתי. בבית שאל "מה היה?". אמרתי לו: "הנה המכתב כמו שהרבי רצה, והמשכתי שהוא (הרב

בזמן הסקאדים של סאדם חוסיין הוא היה דווקא זה שהרגיע.

"הייתי איתו גם בזמן הסקאדים, פעם אחת למשל טיילתי איתו, ואז הייתה אזעקה. אמרתי: אולי ניכנס, והוא אמר שאין צורך. בכלל לא ניכרה עליו דאגה. אז הוא הוציא את המאמר המפורסם שלו ב'המודיע' בו חזק את עם ישראל ואת הבחורים מחוץ לארץ, להם קרא להישאר בארץ ולא לחשוש. גם כאן זכיתי שהוא שלח אותי. הייתי מעביר מכתבים להמודיע ומקריא את הברכות שלו למקומות שלא היה יכול להגיע, וגם מריץ בעצמי מכתבים לגדולי ישראל כשרצה תשובות במקום. אחד המבצעים הגדולים היה ההחלטה של הפני מנחם להוריד את טדי קולק".

הרב אלישיב: "אם הרבי רוצה כך, כך יהיה" וקולק הודח

מה הייתה הסיבה שהוא הדיח את קולק?
 "זה היה כשהוא בנה את המורמונים, שזה היה הדבר שממנו ה'לב שמחה' נהיה חולה, והוא סבר שצריך לשלם לטדי קולק על התעלמותו מתחינת היהדות החרדית והפגיעה באחיו הרבי. זה התחיל

נורא. מעת לעת הוא התחזק, אבל זה היה לתקופות כמעט לא הייתה שיחה שלא הזכיר אותו. הספר שלו היה יכול להיות בלי סוף על השולחן".

אתה מספר שהרבי היה שקוע בצורה מדהימה בתורה, מצד שני לא היה בקיא ומבין כמוהו בענייני העולם.

"אכן, כך זה היה, הרבי היה בעולם העליון וכשהיה צריך ירד לעולם התחתון, והכל היה גלוי בפניו. הוא היה גם פסיכולוג שידע לנתח דברים לעומק והבין יותר מכולם".

"הפיגועים קרעו את ליבו לגזרים"

ואז באו הפיגועים.

"זה קרע את ליבו לגזרים. בכל פיגוע קיבלתי טלפון, הרבי היה על הקו וביקש לברר פרטים. הייתי מעדכן אותו גם אם זה היה מאוחר בלילה. זה העסיק אותו ברמה שקשה לתאר. גם בתפילות. היו פוגשים אותו שוב ושוב בציון של אביו, האמרי אמת. כל פיגוע שבר אותו וחתך אותו לגזרי גזרים. היו פגישות עם שרים, אבל הוא לא סמך עליהם הרבה ואמר שרק תפילות יעזרו".

עם הרבי מסטאמר

"כל לילה כשהוא חזר מהקוויטלך הכספת הייתה מלאה, ובכל בוקר למחרת היא הייתה ריקה. היה סוגר את המעטפה ושולח איתי, לאחרים קרא אישית, היה יכול להתקשר, ואז שמעתי מהאפרכסת: "מדבר פנחס מנחם אלטר, תעלה אלי..."

"אם ביקש, ביקש עבור אחרים שהיו מבקשים אותו והוא הורה לי: זה וזה היו אצלי תעזור להם".

"מדבר פנחס מנחם אלטר, תעלה אלי..."

וגם יהודים פרטיים.

"יהודים פרטיים היה אצלו מוסד בפני עצמו. הוא היה גאון בחסד לעזור בלי שאיש ידע על כך. כל לילה כשהוא חזר מהקוויטלך הכספת הייתה מלאה, ובכל בוקר למחרת היא הייתה ריקה. זה הלך לאנשים, חסידי גור ולא חסידי גור ובצורה הכי מכובדת. תמיד הוא היה מוסיף כמה מילים מעודדות ומנחמות. הוא ידע להוסיף לכל אחד את המילה שלו. הוא היה סוגר את המעטפה ושולח איתי או עם שליחים אחרים שלו, גבאים, ולאחרים קרא אישית, היה יכול להתקשר, ואז שמעתי מהאפרכסת: "מדבר פנחס מנחם אלטר, תעלה אלי...". אלה היו חסידי גור ולא חסידי גור, וגם ליטאים וגם ספרדים. אני יודע על ספרדים שמחזיקים את הצ'קים שלו. בדרך כלל הוא היה מבקש שיפדו מיד את הצ'קים, כדי שלא יהיו אי בהירויות בחשבון הבנק. אבל היו כמה יהודים

בקדנציה זו.. אולמרט נתן עשרות

מאז עבר אולמרט תהפוכות, שמש היום מובילות לכלא.

"השמאלנות? מה לעשות והחברים שלו היו תמיד שמאלנים, אשתו שמאלנית, אבל אז הוא היה הכי ימני ביחס לירושלים והכי פרו חרדי. היו דיונים בעירייה כשהוא אומר לחרדים: אל תענו למרצ, תנו לי לענות במקומכם.. והוא עשה את זה יותר טוב מכולם.. התקופה ההיא הייתה טובה מאד. נבנו עשרות בתי ספר של בית יעקב, תראה לי בקדנציה הזאת, כשהחרדים בקואליציה, מגרש אחד שחסידות אחת קיבלה. אולמרט בשעתו נתן הכל לחרדים. לא רק את מה שהפני מנחם ביקש, גם מה שהרב אלישיב ביקש עבר מייד לביצוע. הבניין של הרב אפרתי בכניסה להר נוף לא קם במקרה. ישיבות ליטאיות נכנסו אז לבניינים חדשים".

הפני מנחם ביקש דברים לגור?

"לא זכור לי דבר כזה. מעולם לא הייתה העדפה לגור. על אף שכל מה שיצא מפיו נעשה, הוא פשוט לא ביקש לגור".

נשמע מדהים.

אלישיב) אמר ש"מה שהרבי אמר יהיה". הוא מאד שמח, ממש רגע של שמחה".

טלפון מאיים מרבין וטריקה מהדהדת של הפני מנחם

ומכאן הייתה הדרך קצרה להדיח את טדי קולק במהלך של הכרזה ברגע האחרון שהשאירה את קולק המום ולא איפשרה לו להתנגד, שגם זה היה מהלך של הפני מנחם.

"הדרך עוד לא הייתה כל כך קצרה.. כשהיה בבית היה מרשה לעצמו מפעם לפעם להרים שיחות דרך הרמקול. והנה בשיחה אחת, כשאני בבית על הקו היה יצחק רבין, אז ראש הממשלה. רבין אמר לרבי: "מאחר שאני שומע שהאדמו"ר פועל שטדי קולק לא יהיה ראש העיר, אני רוצה להגיד, שלמרות שאין סיכוי שטדי קולק יירד, כי נקרא לערביי מזרח ירושלים להצביע, נקבל את זה בחומרה", כי בשביל מפלגת העבודה איבוד ירושלים היה אסון גדול. זה היה איום ברור וכוף של רבין. א. זה היה איום שהחרדים ישאו בתוצאות. ב. זה היה איום שהערבים יצביעו ואז הנציגות החרדית תתרסק. שמעתי את הדברים בחרדה, אבל הפני מנחם אמר לראש הממשלה: "אני לא נבהל לא ממך ולא מערביי מזרח ירושלים" ואז הוא טורק לו את הטלפון... קיבלתי צמרמורת מהאיום של רבין, שנחשב אדם רציני. הסוף ידוע, טדי קולק הובס ברוב ענק, ואני למדתי מזה שמה שהרבי מחליט ככה זה יהיה.. כמו שהרב אלישיב אמר באותה שיחה קצרה לפני הצפצוף: "אם הוא אומר ככה, אז יהיה ככה". קולק קיבל את המכה הקשה. הוא בנה את 'ספרא' וביקש להשאיר את חנוכת הבית של לשכתו לאחר נצחונו הצפוי בבחירות. כי טדי קולק היה 'פריץ', שלא האמין שמישהו יוריד אותו מהכסא וחשב שכן זה יהיה לעולמים.. כנראה שזה לא תופס כשהרבי מחליט להדיח אותו כתגמול על מה שעשה לאחיו הלב שמחה, בעצם בניית המרכז המורמוני".

אולמרט חשב שהרבי יבקש כסף, אבל הרבי אחר: "נקח את הרחובות..."

היה לו מאז קשר עם אולמרט.

"אחרי הבחירות נוצר מצב מעניין, מבחינת מנדטים אולמרט לא קיבל הרבה. אגודת ישראל וש"ס קיבלו יותר, ואולמרט ידע כי הוא יושב בלשכת ראש העיר בגלל הרבי. הפני מנחם ביקש ממנו סגן שלישי עבורי מחוץ למיכסה שהבטיחה סגן אחד לאגודת ישראל וסגן שני לדגל. בגלל הכרת הטוב אולמרט עשה את זה, וכך הייתי סגן שתי קדנציות על בסיס אישי. אבל צריך להבין שהנקודה לא הייתה אולמרט, שהיה מבחינתו כלי. פעם קרא לאולמרט שלא ידע מה הרבי רוצה ממנו, אבל חשב שאם אדמו"ר קורה בטח הוא מבקש כסף או מגרש. אני הייתי עד לשיחה, מיד כשנכנס הרבי פותח: "אני מטייל כל יום לפי פקודת הרופא ברחובות ירושלים, ורואה שהרחובות מלוכלכים.. ירושלים זה מקום קדוש, בית תפילה.. בעיר הקודש ראוי שיהיה נקי, אני מבקש שהנקיון יקבל שיפור משמעותי..." אהוד אולמרט יצא נדהם... למדך איך גדולים וצדיקים התייחסו לדברים, ואולי רמז ל'כוחותינו' שמותר להשאיר את ירושלים נקיה, ולא רק שלימה או חרדית.

תראה לי מגרש אחד שניתן

עם חתונתו הרבי קליין

עם הרבי מסקויר

ריקוד בחתונת קמפנסקי

אחד לא יראה זאת. והנה הוא מגיע ליד מלון המרכז עם צי מכוניות. אמרתי לנתניהו שהוא יכול לחזור על עקביו, וסיפרתי על כך לפני מנחם שמאד נהנה ממה שעשיתי לנתניהו. אמרתי לנתניהו: מכאן אתה נוסע חזרה, ונקבע תאריך אחר בלי שומרי ראש. ואז הוא בא כמו שהרבי רצה והם נסגרו לשעה. כשיצא הרבי אמר לי: "חיים, הוא שקרן". זה היה לקראת הקדנציה הראשונה שלו, שהתחילה חודשיים אחרי הסתלקות הפני מנחם, שאז התפקוד באמת לא היה משהו.

רבין ציית לבקשת הרבי

היו גם מקרים שרבין ציית לרבי. "כן, זה היה כשהרבי פנה לרבין וביקש שלא יכניסו ארצה בשר מחו"ל, מה שלדעת הרבי היה הורס את הכשרות בארץ. ואז התקשרו אלי מלשכת ראש הממשלה כדי לדווח שרבין חתם על הוראה שאוסרת להכניס את הבשר הזה".

שיעורים בישיבות החרד"ל

עם פרס היה סיפור אחר, כבר ה'לב שמחה' לא

טלפון. ואני רק יכול לתאר מה רבין הרגיש כשהרבי טרק לו את הטלפון..

הפגישה האחרונה של רבין עם הרבי הייתה בחיפה, אז הזהיר אותו: "תזהר, יהרגו אותך". "כן אומרים, אני בחיפה לא הייתי.. אבל הוא היה מטלפן אלי מחיפה וכרגיל פותח ב"מדבר פנחס מנחם אלטר", ואז מורה לי: "תתקשר לזה וזה ותגיד להם שפנחס מנחם אלטר רוצה לדבר איתו".

נתניהו שולח חזרה הביתה!!!...

היית מעורב בתרגיל של תש"ן? "לא מספיק זוכר את התקופה הזו, אבל תרגיל תש"ן היה בנפשו. הוא היה בקשר עם ורדיגר ומלמד והשפיע יותר מכולם על החלטת ורדיגר להפיל את פרס. הוא היה חזק מאד וידע לעמוד על שלו. כשייעצה לכך הגאונות שלו שהייתה שלא מן העולם הזה. אני לא רוצה להגיד דברים בשם טדי קולק ואריק שרון שראו את כוחו, אבל הכל ראו עד כמה הוא היה גאון גם בענייני דעלמא. נתניהו התחנן אלי שאביא אותו אליו. אבל הרבי לא רצה לקבל אותו, אבל אחרי שהוא ביקש שוב ושוב, אמר הרבי: אם הוא בא שאף

תמימים שמחזיקים את זה כשמירה, כי יש שם את החתימה שלו, שהרי הוא היה חותם אישית. והיה הסיפור של הקוויטל'ך.

"שהוא קיבל קשה מאד. כל צרה שהעלו בקוויטל'ך חתכה אותו. הייתי מלווה אותו אחרי הקוויטל'ך. הוא היה חוזר הביתה שפוף, פשוט מקופל, אחרי בלי סוף שעות בהן נתן את נפשו לכל אחד. שמע כל אחד וחזק כל אחד. ואז, מאוחר בלילה היה מקבל את הטלפונים מאמריקה, ועוד יותר מאוחר בלילה הלך להתפלל ליד הקבר של אביו, ששם נמצא היום הקבר שלו. עם הקוויטל'ך מחו"ל היה יכול להתעסק עד כמעט בוקר, וצריך לזכור שלפנות בוקר כבר היה יוצא לטיול "כפקודת הרופא". כך גם עשו ה'בית ישראל' וה'לב שמחה', הכל לבריאות.

מתי היה מתעסק בענייני ההנהגה?

"בין לבין. צריך להבין שבגלל התפיסה המדהימה שלו והיכולת לנתח בשניות, הוא לא היה צריך הרבה להתעסק. ההחלטות שלו היו חותכות ומהירות. את הסיפור של הדחת טדי קולק ובחירת אהוד אולמרט החליט בשתי דקות. ברגע שהחליט לא חשש משום דבר כולל איום רבין שהיה ראש ממשלה, שבעצמו התקשר בעצבנות, סוער ונסער, ומקבל טריקת

בתלמוד תורה

בהכנסת ס'ת בישיבה

בהליכתו עם בנו הגאון רבי יצחק דוד

בחלאקה לנכדו בן לבנו רבי דניאל

ר' חיים מילר: "אני יכול לספר גם על ההנהגה של הרבי והיוזמות שלו שמפירותיהם אנחנו נהנים עד היום הזה. ראיתי את זה למשל כשהחליט לבנות את הקריה החרדית בקרית גת. היה שם מגרש של המיליארדר משווייץ ניסים גאון שהיה בעלי חברת 'אפרופים', שאז הייתה מפורסמת כחברה טובה. שרון, אז שר השיכון, אמר לניסים גאון: "תבנה את השטח, אם לא יהיה מי שיקנה אני אקנה. בקיצור, גאון ואפרופים בנו 300 יח"ד ואכן לא הצליחו למכור אף אחת. ניסים גאון בא לשרון, שמצידו קיים את ההבטחה וקנה את הדירות אם כי בזול, וכששמע שהרבי רוצה את זה נתן עוד יותר בזול. הגיע מצב שאברך לא נדרש להשקיע אפילו אגורה אחת, כי 'בנק ירושלים' נתן את כל הסכום שנשאר לשלם אחרי כל ההנחות בהלוואה נוחה בלי צורך בגמ' חיים ובליילה אחד נמכרו 300 דירות (!).

"לפני שנפלה ההחלטה על קרית גת אמרתי לפני מנחם, אולי נלך על אשקלון, כי קריית גת הייתה אז רק עיירה גדולה. הפני מנחם השיב: "חיים, קרית גת עוד תהיה יותר גדולה מאשדוד, שכפי שאנחנו רואים היום נמצאת תחת התקפה. מי שעזר אז מאד, היה האדמו"ר מקרטישניף. זה היה כך, ראש העיר היה

של גור, אבל יהיה מיועד עבור כולם. אריה דרעי התנגד. גם בגלל הקשר שלו לליטאים, ואולי גם בגלל התחושה שמצב הבנות הספרדיות יהיה קשה, כי בבתי הספר החסידיים הן לא יכולות ללמוד כי אינן חסידות, מה שיחמיר את בעיית השיבוץ המפורסמת. ואז דרעי עלה אליו יחד עם אורי זוהר לשכנע אותו שלא יפתחו את בית הספר החסידי, וכדרכו דיבר גבוהה גבוהה, כפי שנהג בשעתו. הפני מנחם היה נחרץ והייתה הרמת קול וקפידא ברורה של הרבי. כשדרעי, שהרגיש אז מלך העולם, עבר לאיים, השיב לו הפני מנחם: "דע לך, כמו לגלג צריך להיזהר כשהוא מגיע לחצי אם אתה למעלה אתה מקבל פליק למטה... לא לעולם חוסן".

אפשר להניח שאחרי שהחלו להסתבך הדברים דרעי התחרט. אבל זה היה מאוחר מדי.

"לעומת זאת, בין הפני מנחם לרב עובדיה יוסף שררה ידידות עצומה". בהקשר זה יש לומר כי בפגישה המרתקת שהתקיימה בתשנ"ג ב'יד שרה', בה השתתפו הרב שך, רבי שלמה זלמן אוירבך, הרב אלישיב והפני מנחם, הרבי דרש שלא יצאו נגד הרב עובדיה יוסף".

ושרון בונה קריה חסידית...

גרס אותו.

"אבל מצד שני כשהפני מנחם רצה לדעת מה באמת קורה היה קורא לפרס, או כשהייתה ישיבת מועצג"ת היה פוגש את פרס, שומע, מסיק את המסקנות שלו, ולמצג"ת כבר בא עם החלטות. גם ראשי המפד"ל והמר בראשם היו באים אליו. כצ"ה, שלימים היה ח"כ, היה בא אליו הרבה, וגם ביקש אותו להגיד שיעורים בישיבות החרד"ל. על המר הייתה לו השפעה, והמר התייחס אליו כאילו הוא רבו וכל מה שהיה מבקש היה עושה".

בגלל השבת: הרבי מינה את וייצמן לנשיא מאחורי גב הח"כים החרדיים

כי הוא גם ידע מה לא לבקש. היה קטע מעניין בבחירות לנשיאות בהם התמודד עזר וייצמן מול דב שילנסקי.

"הרבי נתן לי הנחיה לפעול מאחורי גבם של הח"כים החרדיים, שמאד רצו את שילנסקי, שהיה בסך הכל ידידותי לחרדים, ולדאוג שוייצמן ייבחר מול דב שילנסקי. כל זה בגלל ההחלטה שקיבל בתפקידו כשר התחבורה בשעתו, למנוע את פתיחת התחבורה הציבורית בשבת. הבאתי את וייצמן אלי הביתה עם מי שניתן להגדיר כ"אנשי רוח חרדיים", ולמחרת התפרסמה בעמוד הראשון של 'ידיעות' תמונה של וייצמן בביתו, עם הכותרת: "עזר וייצמן ייבחר לנשיאות". אז אמרתי לוייצמן: "בגלל מה שעשית למען השבת אתה מקבל את זה על מגש של כסף"... מי ששמע בקול השבת הכיר לו טובה ללא לאות ובלי חשבון".

"דרעי, אם אתה למעלה אתה מקבל פליק למטה.. לא לעולם חוסן".

היה קטע חמוץ עם אריה דרעי.

"נכון. הייתה אז המחלוקת הגדולה בין החסידים לליטאים, וגדולי הדור החסידיים הגיעו למסקנה שבמצב שנוצר הבנות החסידייות לא יוכלו להמשיך ללמוד בבתי הספר שבניהול ליטאים, ואז החליטו להקים בית ספר חסידי לבנות, שנקרא בית ספר

בתפילה בציון בפולין...

חתונה האחרונה בריקוד

להעיד שלא הייתה פינה בעולם שלא ידע. אני זוכר שיחה שלו עם פרס, פרס שלא היה קטלא קניא, הציג דברים ונדהם לראות שהרבי יודע יותר ממנו. אחר כך אמר לי: "ראיתי שאני לא יודע והתנהגתי כאילו אני יודע, אבל נדמה לי שהוא הרגיש..."

הוא היה חסיד של אחיו האדמו"רים.

"חסיד זה לא מספיק מגדיר. הוא התבטל לגמרי לפני הבית ישראל ולפני הלב שמחה, וכל הרצון שלו להדיח את טדי קולק לא היה עניין שלו אלא על פגיעה באחיו הרבי."

והקשרים עם אדמו"רי הדור ההוא?

"קשה לתאר את הקשר שלו עם הרבי מוויז'ניץ, הישועות משה, ששניהם ביחד עמדו בנשיאות מועצת גדולי התורה. כשהשמייעה של הרבי מוויז'ניץ נחלשה אני הייתי שליח להעביר דברים הלוך וחזור, לקראת ניסוח ההחלטות של מועצת גדולי התורה, ולא אחת על מילה אחת הייתי צריך לנסוע חזור לבני ברק. הידידות ביניהם הייתה עצומה. בשיחות דיברו בתורה ועבודה ולרבי מוויז'ניץ היה כבוד גדול וחיבה רבה אליו, וגם הוא היה בא המון לבקר את הפני מנחם. עם הרבי מסדיגורא היה לו קשר מופלא, הרבי מסדיגורא שהיה עניו גדול התבטל בפניו, וכך גם עם המודו"צ רעבע היה קשר מיוחד."

ההסתגרות השבועית עם הגאב"ד רבי משה אריה פריינד

"על הרב אלישיב סיפרתי. עם רבי שלמה זלמן הייתה לו ידידות עצומה וחיבה מיוחדת שקשה לתאר.

אבל קשר יוצא דופן היה לפני מנחם דווקא עם הגאב"ד של העדה החרדית רבי משה אריה פריינד. הייתי לוקח את הרבי כל יום חמישי לרבי משה אריה, ותמיד היו נסגרים. יש טוענים שהיו עוסקים בקבלה אבל מאחר שהיו נסגרים אי אפשר היה לדעת... הקשר המופלא הזה היה קרוב מאד על אף שכל אחד מהם בא לכאורה מעולם אחר, אבל מסתבר שכל העולמות האלה הם עולם אחד. כך נקמה ידידות מדהימה בין גאב"ד העדה החרדית לנשיא מועצת גדולי התורה.

תם, וכמו שאומרים לא נשלם. חיים מילר הוא אוצר בלום של סיפורים ומידעים על חיי הרבי הפני מנחם, שרובם עוד לא סופרו ואולי לא יסופרו. תוצאה מתבקשת של מאות ואלפי שעות פני מנחם שהוא צבר, שליחויות עדינות שמילא, ושיחות רגישות שהיה עד להם, שרק חלקם אולי יסופרו לימים.

בכותל

הראשון והאחרון שעבר פריימריס. אז הוא גם ציווה לספור אצלו את הקולות כדי שלא יהיו טעויות... מה שהוציא מהפה התבצע. גם אם זה בשמים וגם אם בארץ, כולל בפוליטיקה. הכל היה נעשה כמו שהוא אמר וזה גם מה שהיה עם אולמרט."

הרבי אמר: "לכל כדור יש כתובת", והכדור חלף ליד האף...

ומה בשמיים?

"אתן דוגמה קטנה. הייתה אישה שגרה בתל אביב, שהייתה היעד של הסקאדים ששיגר סאדם חוסיין, והיא רצתה לנסוע לחו"ל עד אחרי הסקאדים. היא התקשרה לרבי, שהיה מרים את הטלפון בעצמו, ובמקום אמר לה: "לא צריך לנסוע לחוץ לארץ. לכל כדור יש כתובת. נגמרה המלחמה והכל עבר בשלום. אחרי המלחמה האישה עמדה במרפסת ותלתה כביסה. למטה התרחש שוד, ושוטר ירה באוויר. הכדור שירה, למעלה, עבר לה ליד האף, ובס"ד היא לא נפגעה. ואז התקשרה שוב לרבי, שהגיב: "אמרתי, לכל כדור יש כתובת."

"בכלל, הייתי איתו הרבה, הרבה מאד, ואני יכול

זאב ביום מהליכוד, שהיה איש של הרבי, והיה יכול לחסום את הפרויקט, אבל הוא עמד לרשותנו. אני הייתי השליח של הפני מנחם יחד לבוים, עם הנגיד הגוראי יוסל רייכברד ועם מוטל רוטה שנפטר לימים. ראש העיר בוים, שלימים היה לשר השיכון, אמר: רבותי, קודם מוסדות ציבור אחר כך איכלוס. אחרת לא אתן להיכנס. כך היה, והוא עזר ככל יכולתו. מאז קרית גת היא הצלחה. זו עיר נקיה אין בה ים אין בתי קולנוע והרוסים של קרית גת הם בני הדור הקודם ביותר סולידיים במבוקמות אחרים. הרב מקרטשינף היה אצלי ביחד יחד עם דוד מגן שבא גם הוא מקרית גת והיה ח"כ או שר והיה מקורב לרבי מקרטשינף. היה צריך להיות דיון בירושלים והוא נערך בביתי."

הפריימריס הראשונים והאחרונים ביהדות החרדית

כשאתה נבחרת לעירייה זה היה בפריימריס הראשונים בציבור החרדי שהנהיג הפני מנחם. "אז נפטר חבר מועצת העיר גולדקנופף, ועל מקומו התמודדו ארשטר, גולדקנופף (הבן) וזיידה שעזב את המרוץ. הפני מנחם החליט לעשות בחירות ואני הייתי

בת פלונו לפלונו...

הסערה שעוברת המשפחה שחשה כי מתרגשת עליה פורענות קשה.

ואז מתחילות התפילות, קברי צדיקים ופתחי צדיקים. גם מכאן, לא הייתה ישועה, ומצב הרוח הלך והתעגם. כלומר, היו ברכות, הייתה השתתפות בכאב, אבל לא משהו ממשי, שנקרא הבטחות. יום לפני המועד שנקבע לניתוח פנה אבי הבת לרבי מגור, הפני מנחם. הוא חיכה בתור הארוך, ומשהגיע זמנו שטח את הבעיה. אבל לתדהמתו, הרבי מגור סותר את כל הבניין. לא, יש כאן טעות.

לא פשוטים שלוחץ על מקומות רגישים שמפריעים לתיפקוד, והמצב עלול רק להחמיר. הדרך שנשארה היא איפה ניתוח שינסה להציל את מה שניתן. היהודי שלא היה חסיד גור חש כי השמים נופלים עליו כרעם ביום בהיר. הבת שעד לפני מספר ימים הייתה בריאה ושלמה, נמצאת במצב קשה, כאשר עצם הניתוח גם הוא בעיה, והחזות שבפי הרופאים גם היא אינה מרנינה. מה עושים? החל המרוץ הידוע. למומחים ורופאים, חרדיים ולא חרדיים. לאלה לא היו בשורות שירגיעו את

השבוע ימלאו 20 שנה להסתלקות הרבי ה'פני מנחם' מגור ז"ע. את הסיפור הבא סיפר בשעתו, מיד אחרי הסתלקותו המדהימה של הפני מנחם, יהודי מירושלים, שליווה את בעל המעשה: לפני מספר שנים החלה הבת, שכבר הגיעה לגיל השידוכים, והכל במשפחה ציפו לראות ממנה מעט נחת, לסבול מבעיות שונות, ונשלחה לבדיקות. אלה העלו תוצאות חמורות. הרופאים בהצביעם על הבדיקות ואמרו כי במצב זה אין ברירה אלא לערוך ניתוח דחוף והלוואי והלוואי שהוא יעזור. הם הסבירו כי הצילום מצביע על משהו במימדים

יש אומנם בעיה, הצילומים אינם מטעים, אבל הטעות היא באבחנה. כשהרבי רואה כי היהודי שבא עם נפש בתו בשאלתו לא קולט את הדברים, אולי עוד תקוע בצרת נפשו, הוא מוסיף: "אל תפחד, רופאים אומרים, אז הם אומרים, אבל הם לא יודעים. הם אומרים שזה מצב קשה, ואני אומר לך שהאבחנה מוטעית, הבת תעבור אם ירצה ה' את הניתוח ותחלים לגמרי. הם טועים, מה שמפריע יוצא בניתוח והכל יחזור בעזרת השם לקדמותו. היא תהיה בריאה ושלימה. כדרכו הרבי מסביר את הדברים כ...אבחנה רפואית, הוא מדבר רק על בחינה רפואית, לא בשמים, מסביר רפואית למה גדולי הרופאים שראו את הצילומים ואת הבדיקות טועים.. הכל רפואית..

היהודי עוד מנסה לומר שהרופאים נחושים, ומדובר בכמה רופאים, שכולם פה אחד אומרים שמדובר במצב קשה. אבל הרבי מבטל את דבריהם: "הם טועים".

עד מהרה הסתבר כי זו הייתה רק ההתחלה. כשהיהודי כבר פונה לצאת את החדר עם הרגשה מעט קלה יותר, עם ניצוץ של תקווה שנדלק, הרבי מחזיר אותו, ואומר לו דברים שנשמעים כדברי נבואה, תרתי משמע. וכך הרבי אומר ליהודי: אמרת לי שהבת כבר בת תשע עשרה, ואם כן יש להניח שהמחשבה נודדת למקומות אחרים. אתה בוודאי אומר לעצמך: מילא, אומרים לי שהיא תהיה בריאה, אבל מה הלאה. ניתוח הרי היא תעבור, וכל אדם מבין שזה לא מועיל לשידוכים. אתה חושש וזה טבעי, איך היא תקים בית נאמן בישראל. עם תיק רפואי כזה, הרי זה לא פשוט, ובאמת זה לא פשוט. היא תבריא, אבל נשארת עם ה"פעקעלע", מה יהיה. הרבי מדבר, קורא את מחשבותיו של היהודי שבפניו. "אבל גם כאן אין לך מה לחשוש. הכל בעזרת ה' יתסדר", מוסיף. וכאן הרבי מעביר ליהודי שבפניו, שכאמור לא נמנה כלל על חסידי גור, שיעור באמונה: "מה שמוטל עליך ברגע זה זה להתפלל, שהכל יעבור בשלום, שהניתוח בעזרת ה' יצליח, שהיא תבריא, ואחר כך הקדוש ברוך הוא עדיין נשאר אתך. הוא בעל הבית, הוא לא עזב את עולמו, הוא משגיח על כל צעד ושעל שלנו, ואין לך סיבה לחשוש. ארבעים יום קודם יצירת הולד יוצאת בת קול בשמים ומכריזה בת פלוני לפלוני. אז כשהיא באה לעולם בא גם אותו פלוני, והוא נמצא, ואתה יכול לסמוך על הקדוש ברוך הוא שיסדר את הכל על הצד היותר טוב. לך, תעשה את הניתוח בלי דאגה, ואם ירצה השם תראה נחת".

למחרת מתקיים הניתוח. המתח בחוץ רב, מצד אחד מוטלות על כפות המאזניים כל התחזיות הקודרות, של כל הרופאים והמומחים, שלא נתנו

מאליו שאנחנו נפעל לפי התקן, נערוך את כל הבדיקות כדי לוודא, אבל אני כבר יכול להרגיע אתכם, היא תהיה בריאה. תפילותיכם נענו".

אבל זו הייתה, כמו "בקדוש פנימה", אצל הרבי רק ההתחלה. לא חלף אלא זמן לא ארוך מהניתוח, והבת שאכן הגיע לפירקה השתדכה עם בחור, ש.גם הוא עבר בעיה דומה, וגם הוא ברוך השם בריא. ואז התבהרה כל התמונה, הרבי טרח להחזיר את היהודי מהפתח כדי לומר לו את מה שבאמת קורה, שמסבב כל הסיבות, לקח את הכל בחשבון, והצער לא היה אלא אמצעי להגיע לשידוך. דווקא הבעיה, היא זו שקישרה בין השניים שעליהם הוכרז על ידי הבת קול: בת פלוני לפלוני..

סיבות לתקווה. על כף המאזניים השניה נמצאים רק דברי הרבי מגור, שדעתו שונה, והוא מבטיח שהרופאים טועים.

היהודי ובני משפחתו ממתינים בחוץ ואומרים תהילים, כי זה הדבר היחיד שנוותר להם לעשות. והנה, אחרי זמן קצר מהצפוי, יוצא הרופא מדלת חדר הניתוח, ומשום מה מראה פניו אינו מסגיר דאגה. הוא פונה אל היהודי ואומר כי ראה חובה לצאת באמצע הטיפול, כדי לבשר כי התחזיות היו מוטעות. "יש משהו, שאכן לוחץ, אבל זה באמת לא דבר מסוכן. צריך להסיר אותו שלא יפריע לתיפקוד, אבל היא תהיה בריאה. אין לזה השלכות, לא יהיו תוצאות רפואיות. היא תהיה בריאה ושלימה. מובן